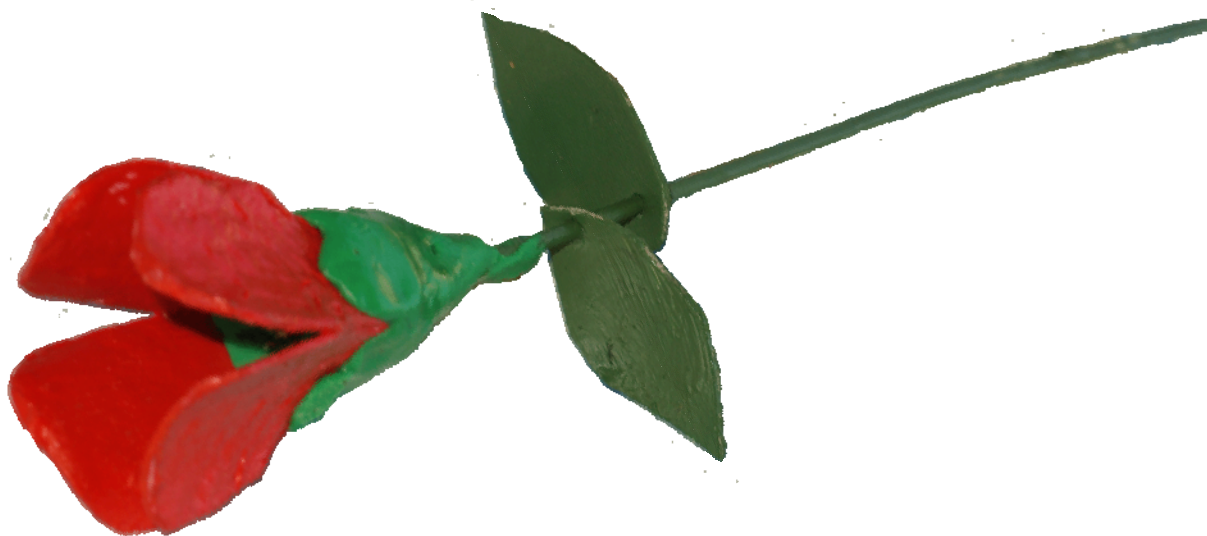

Núm. 10 Estiu 2011

Parlem

EDITORIAL

3.- Equip de redacció

OPINIÓ

3.- Una manera de viure autònoma, solidaria i joiosa, pel *Dr. Joan Altimiras*.

L'ENTREVISTA

4.- *Sra. Carme Giró i Josep Boronat*, geganters.

PARLEM DE SALUT

7.- Prevenció i cures de les nafres a domicili, per la *Sra. Mònica Montoliu*.

LES NOSTRES ACTIVITATS

9.- Sant Jordi, Coral de l'Esplai, Trobada Esportiva de Residències, Trobada intergeneracional, Feria de Abril.

EN RECORD

13.- *Carmen Fernández*.

LES NOSTRES RECEPTES I COSES CASOLANES

14.- Coca de recapte.
Com treure taques.

PARLEM AMB LA GENT GRAN

15.- *Sra. Joana Queixalós*, records de la guerra.

RECORDEM

18.- Els oficis perduts.

OCI I CULTURA

21.- Endevinalles.

23.- Aquí encontré lo que buscaba, pel *Sr. Alfonso García*.

Equip de redacció:

Susanna Forné González, Lali Garcia Ràfols i Eva March Alvarez.

Han col·laborat en aquest número:

Joan Altimiras, Sussi Boniquet, Josep Boronat, Montse Buera, Patxi Castiñeira, Teresa Esclusa, Montse Espinalt, Teresa García, Carme Giró, Dani Jiménez, Leonor Jiménez, Mònica Montoliu.

Els nostres residents:

Carmen del Àguila, Antònia Albós, Pere Altimir, Conxita Auguet, Cristóbal Barea, Rosa Boix, Josep Bonet, Alfonso García, Josefa Gázquez, Rosario Guitart, Carmen Millán, Joana Queixalós, Ramona Oliva, Celia Ribero, Josefa Santesmases, Ana M. Santos, Ramon Serrano, Custodí Suils i Rosalía Viladrich.

Fotografia portada: *Patxi Castiñeira.*

Telèfon: 973 35 24 11 **e-mail:** parlem@fsh.cat **Periodicitat:** trimestral.

Editorial

Aquí estem altre cop a les portes de l'estiu i amb les pàgines plenes d'històries. Després de viure la celebració com a ciutat gegantera, hem pogut parlar amb la Carme i el Josep que ens han explicat més detalls sobre els gegants i el món geganter. Amb els avis recordarem i reviuem com eren les feines de casa i amb gran afecte han dedicat unes línies a la nostra companya Carmen Fernández. La Joana comparteix els seus records sobre la guerra civil amb tots nosaltres. I, a més, encara hi ha un munt de coses, la Mònica Montoliu ens donarà consells per prevenir les nafres, pensarem i gaudirem amb les endevinalles, coses casolanes i amb l'escrit de l'Alfonso García. Bé, desitgem que passeu un bon estiu llegint aquest exemplar!

Equip de redacció

Opinió

Una manera de viure autònoma, solidaria i joiosa

Aquesta és la definició de salut que va formular un dels metges més importants que, per a mi, ha donat Catalunya i no pas per les seves grans descobertes científiques, si no pel seu compromís i exemple vers a una medicina humanitzada.

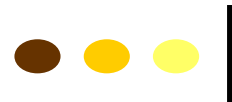
Aquesta definició sempre vàlida té encara més importància en aquests moments en els quals, en el nostre entorn, augmenta la proporció de població amb més edat, gràcies a les millors condicions de vida i als avenços de la ciència mèdica. Com deia el Dr. Gómez Batista, no es tracta només d'afegir anys a la vida si no també d'afegir vida als anys. Els que ens dediquem a donar servei als ciutadans en aspectes d'atenció a la salut hem de ser molt conscients que un dels nostres reptes és donar vida als anys i això vol dir donar la millor qualitat de vida a la nostra gent gran. Donar qualitat de vida no sempre vol dir invertir en grans tecnologies i avenços mèdics; en molts casos, significa donar confort i afecte.

En uns moments en els quals es parla de retallades en el món sanitari, hem de tenir molt presents aquests conceptes. En primer lloc, crec que hem de fer un esforç en no parlar de retallades i de parlar d'ajustos per aconseguir l'equilibri econòmic, és a dir l'equilibri entre el que tenim i el que gastem. Igual com fem a la nostres llars, quan entren menys diners hem d'ajustar les despeses i donar prioritats, decidir en què gastem i en què hem de deixar de gastar, en funció dels diners que disposem.

Ens toca un temps de reptes importants. A les nostres mans està convertir aquesta crisi en una oportunitat de construir una atenció sanitària racional, en administrar el millor possible els diners destinats a la salut, tot i recordant que no sempre més diners vol dir millor atenció a la salut i de més qualitat. Hem de treballar tots, els professionals de la salut, els ciutadans i els seus representants en un projecte que ens porti a fer millor el que ja fem i ajustat als recursos que disposem. Fem que cada euro que gastem contribueixi a una manera de vida més autònoma, solidaria i joiosa.

Joan Altimiras
Director-gerent de la Fundació Sant Hospital

Carme Giró i Josep Boronat

GEGANTERS

La Carme té 64 anys és nascuda a Cassovall i el Josep, el seu marit, en té 81 i és natural de Pallerols del Cantó. Tots dos van començar a interessar-se pel món geganter ara fa 13 anys. Tenen una filla, la Pepi, que és la cap de la Colla Geganter i Grallera de la Seu des de fa uns 5 anys.

La Carme i el Josep participen en gran part dels actes que s'organitzen al voltant del món geganter, tant a casa nostra com a d'altres ciutats de Catalunya. Tots dos coincideixen en què formar part de la Colla Geganter ha estat molt positiu per a ells, ens expliquen que es mantenen socialment actius, es diverteixen i gaudeixen de totes i cadascuna de les cercaviles a les que assisteixen i en les que hi participen.

Com i quan va néixer el vostre interès pel món geganter?

Tot va començar fa uns deu anys aproximadament quan li van oferir a la meua filla que formés part de la colla geganter de la Seu, a nosaltres ens van convidar a anar-hi algun cop, vam començar a acompanyar al grup i, mica en mica, ens vam anar introduint.

Per què tenim, a la nostra ciutat, dues parelles de gegants?

Els gegants de la Seu estan formats per dues parelles, l'**Abd al-Ramhan** amb 65 kg i la **Constança** amb 70 kg i 3,50 m d'alçada, representen a un rei moro i una vescomtessa de Castellbó. Aquests són els més antics i com que pesaven massa, fa uns anys es va decidir adquirir-ne de nous que fossin més lleugers. La parella nova, l'**Ot** amb 37,5 kg i la **Urgell** amb 35 kg i 3,50 m d'alçada, representen a un trobador i a una dama de la noblesa.

Abans de la Constança i de l'Abd al-Ramhan hi havia dos gegants que durant la guerra se'ls van endur cap a Tuixent o es van cremar.

Quants membres hi ha a la Colla de Geganters de la Seu i com és el seu uniforme?

En formen part una quarantena de persones aproximadament.

Portem una camisa verd poma, una jaqueta i un mocador vermells, pantalons negres i vigatanes o bambes negres.

Quantes colles van venir el dia de la ciutat gegantera?

Havien de venir unes 150 colles però finalment en **van ser 108 d'arreu de Catalunya i uns 300 gegants.**

Cada colla té un ball propi, aquest s'inventa i s'innova per la colla o és tradicional?

La Seu té un ball que es diu ball de gegants amb una música que va recuperar l'Elvira Farràs. Abans d'una cercavila, les colles assagen diferents balls i els gegants ballen o segueixen qualsevol música que acompanya la rua. **Amb la ciutat gegantera** sí que hi ha un ball concret que ballen només els gegants de l'Agrupació de Colles de Geganters de Catalunya, la Cultura i el Treball, aquest **ball típic** es fa **cada any amb el traspàs dels gegants** a la que serà ciutat gegantera.

Cada quant de temps s'ha de canviar la persona que porta un gegant?

Normalment el gegant el porta una sola persona i quan es fan cercaviles molt llargues o per exemple, en èpoques on les temperatures són molt altes, es pot fer el canvi amb un suplent. Per això, normalment, hi ha dos encarregats de portar cada gegant tot i que com més geganters més opcions de canvi quan el geganter està cansat. Els gegants sovint els porten els homes i als capgrossos els porten els nens, perquè a l'hora de posar-los van millor en els nens que en els adults.

Com s'escull la ciutat gegantera?

La ciutat gegantera s'escull dos anys abans a l'assemblea general que es fa cada any a la ciutat gegantera vigent, on hi van la majoria de colles de Catalunya i allí es presenten totes les candidatures. Les colles han de votar la propera ciutat gegantera. **Nosaltres vam sortir elegits ciutat gegantera a Tàrrrega fa dos anys.**

Què creieu que representa ser ciutat gegantera?

Per a la Colla de Geganters representa una alegria molt gran i un gran reconeixement a la tasca que fem en el món geganter.

Parlem de salut...

Prevenció i cures de les nafres a domicili per la Sra. Mònica Montoliu

Les nafres són lesions que es produeixen a la pell i als teixits que hi són davall, provocades per la pressió d'una superfície dura que està en contacte amb una part del cos.

Poden aparèixer en qualsevol lloc del cos humà sotmès a una pressió, una fricció (efecte que es produeix en tocar-se dues superfícies en moviment) o un arrossegament; influeix que la persona estigui en la mateixa postura sobre una superfície dura durant períodes de temps llargs.

On es produeixen?

El més freqüent és que apareguin a les zones de prominències òssies, com ara els malucs, els talons, l'esquena i la part inferior de l'esquena (sacre).

Qui té més risc de tenir nafres?

Les persones que estan molt de temps enllitades o assegudes en una cadira i tenen dificultats per canviar de postura per elles mateixes.

Factors a tenir en compte

Hi ha dos factors principals que influeixen en l'aparició de les nafres:
la pressió i el temps.

D'altres, factors, que incrementen el risc, són:

- L'edat avançada.
- Les malalties neurològiques, que disminueixen la sensibilitat.
- Les malalties del sistema circulatori i respiratori, que disminueixen l'oxigenació del teixits.
- La malnutrició i l'escassa ingesta de líquids, debiliten els teixits.
- La humitat irrita la pell (l'orina, la femta, la suor i els exsudats).

Detecció de les nafres

En els primers moments de l'aparició de les nafres, s'observa un envermelliment de la pell a la zona de contacte, que no cedeix en treure la pressió. Aquest envermelliment pot evolucionar fins a convertir-se en una ferida profunda si no es tracta correctament. També és possible que, en lloc d'un envermelliment hi aparegui directament una lesió.

Com es poden evitar

1.- Tenir cura de la pell cada dia.

2.- Controlar la incontinència, emprar un dispositiu adequat per evitar la humitat (amaradors, bolquers absorbents, sondes, col·lectors).

3.- Dieta equilibrada i molts líquids, si no hi ha una aportació adequada de nutrients, l'organisme és més vulnerable a la infecció i el procés de reparació dels teixits es fa amb major dificultat.

4.- Disminuir la pressió, estimular l'activitat, fer canvis de postura sovint, si el pacient pot fer mobilitzacions ell sol, canviar els punts de recolzament al llit o a la cadira cada 15 o 30 minuts, aproximadament. Si el pacient està enllitat o assegut i no pot fer-ho ell mateix es recomana canviar-lo de postura amb freqüència, cada 2 o 3 hores, aproximadament.

5.- Utilitzar matalassos i coixins especials, si es creu convenient.

6.- Control de factors ambientals, mantenir la persona en un ambient de temperatura i humitat adequat, ventilació i il·luminació suficients.

7.- Sistemes de protecció local, si es creu convenient.

Les nostres activitats

Sant Jordi

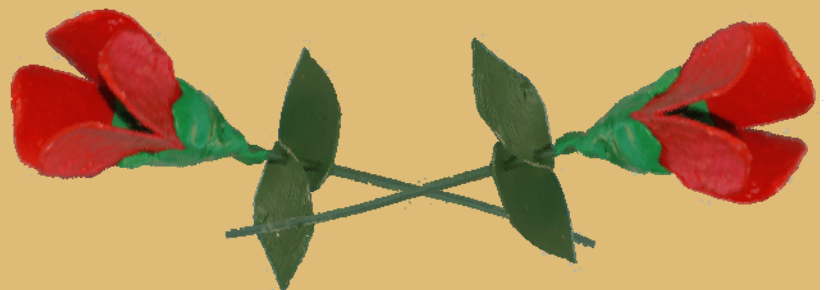
Per Sant Jordi hem fet llibretes i punts de llibre reciclats. Els hem venut i amb els calerons que hem tret, hem pogut renovar part del mobiliari de la terrassa.

Moltes gràcies a tots els que ho heu fet possible!!

Coral de l'Esplai

Com cada any la Coral de l'Esplai ens va acompanyar amb un repertori de cançons tradicionals.

Trobada esportiva de residències 10è aniversari. Andorra

Bon profit!!

I els guanyadors són:

ANELLES 1

- BRINDO CORDOBA (FSA)
- ANTONIA ALBOS (FSA)
- MIQUEL PUIGCORBÉ (FDL)

ANELLES 2

- VICENTE DIAZO (LST)
- CRISTOBAL BAREA (FSA)
- JORN PINOL (FSA)

TIC - TOC

- PERE ALTAMIR (FSA)
ALFONS GARCIA (FSA)
- MATILDE MARSHALL
JORDI BULLICH (LST)
- ENRIK CO (LST)
PIRE SEGUER

DÓMINO

- AQUILINO GARCIA (ALO)
- RAMON SERENO (FSA)
- Mre CRUZ RUIZ (RSE)

Trobada intergeneracional

Hem d'agrair a l'escola Pau Claris les tardes divertides que vam passar tots plegats... Vam jugar al bingo amb premis inclosos i els més petits de tots ens van demostrar les seves dots com a cantors.

Feria de Abril

En record

Carmen Fernández

<<El día 20 de Marzo para todos los que estábamos bajo su custodia se nos marchó una parte del corazón. Pienso que Carmen no está sola, todos estamos con ella. Sus consejos y su bondad los echamos en falta, estará siempre en nuestra memoria>>

**Alfonso García,
Residència Assistida**

<<Per a mi la Carmen era una gran persona, sempre que la necessitava m'atonia ràpidament, era molt bona noia. Era una santa i vaig sentir molt la seva mort>>

**Ramona Oliva,
Unitat Sociosanitària**

<<Carmen era una persona muy humana, una chica muy humilde y servicial. Realmente era una persona muy buena>>

**Gloria Ojeda,
Residència Assistida**

<<Cada dia que paseo pel centre i veig la seva foto la recordo tal com era, una persona molt atenta i bona. La recordarem sempre>>

**Rosa Boix,
Centre de dia**

<<Yo de Carmen puedo decir que era una persona muy atenta, cariñosa y con un gran corazón. Valía un imperio y la quería mucho>>

**Celia Ribero,
Residència Assistida**

<<Jo tinc una foto de la Carmen a la meva habitació per recordar-la tal com era, una persona molt bona i molt atenta amb tots nosaltres>>

**Rosalía Viladrich,
Residència Assistida**

<<Recordo a la Carmen com a una persona bona, una miqueta seriosa, servicial i sempre a punt per ajudar. Una vegada li vaig demanar que no em deixés anar i li vaig dir que l'estimava, ella em va respondre de la mateixa manera. A partir d'aquell dia ens vam entendre molt bé. Jo l'apreciava molt i desitjo que Déu li doni un bon repòs. La recordaré sempre com a bona persona i auxiliar que era>>

**Rosario Guitart,
Centre de dia**

Les nostres receptes

Coca de recapte

Per: Antònia Albós, Rosa Boix,
Rosario Guitart, Ramona Oliva i
Rosalía Viladrich

Ingredients

Per a la massa (similar al pa)

- ½ kg de farina
- 1 got d'aigua
- 2 cullerades d'oli

Per a la guarnició

- Tomàquet madur
- Albergínia
- Pebrot vermell
- Sardina o arengada
- Salsitxa

Es barregen els ingredients per fer la massa, la farina l'oli i l'aigua i ho deixem reposar.

Mentre, escalivem el pebrot i l'albergínia; els pelem i els tallem a tires.

S'estén la massa i per sobre hi posem el tomàquet. Decorem la massa amb les tires de pebrot, d'albergínia, la botifarra i les arengades.

i coses casolanes

Com treure taques

Per: Antònia Albós, Rosa Boix,
Rosario Guitart, Ramona Oliva
i Rosalía Viladrich

Oli o greix: si la taca és recent tirar-hi pols de talc per a que aquest ho absorbeixi, deixar assecar i raspallar. En cas que la taca estigui seca, deixar en remull amb una solució de vinagre i aigua (més vinagre que aigua), després aplicar sabó, deixar actuar uns minuts i rentar.

Òxid: per eliminar les taques d'òxid d'una peça de roba cal posar-hi unes gotes de llimona a sobre de la taca i deixar-ho actuar. S'haurà de repetir l'operació diverses vegades fins que la taca hagi desaparegut. A continuació rentar la peça de roba amb aigua i sabó

Els remeis casolans recollits provenen de l'experiència dels padrins i de la cultura popular. Cal recordar que no tenen una base mèdica o científica comprovada.

Parlem amb la gent gran

Sra. Joana Queixalos

RECORDS DE LA GUERRA

La Joana té 87 anys és natural de Benissanet i és la gran de tres germans. La seva família es va dedicar a la pagesia i tant ella com els seus germans van treballar a casa.

La Joana explica que tenia una gran motivació per ser mestra, però els anys de la guerra i la postguerra no li ho van permetre perquè els recursos no eren molt abundants. Ens explica, tota satisfeta, que molts dels seus fills s'han dedicat al món de l'educació.

La Joana va ser voluntària a la residència de l'Hospital durant 8 anys i actualment assisteix al centre de dia. És una persona activa, alegre, sociable i amb un gran esperit participatiu.

Recorda quan va començar la guerra civil i com ho va viure?

La guerra va començar al mes de juliol de l'any 1936, recordo que quan va esclatar jo tenia 13 anys i vivia amb la família a Benissanet. Aquell dia jo estava al poble, era costum que les dones es reunissin per prendre una mica la fresca, jugar a cartes, xerrar, etc. de cop van venir un grup de milicians (els rojos) i ens van obligar a entrar a les cases, cridaven, la gent estava molt espantada... Així és com recordo el primer dia que va esclatar la guerra.

A prop de casa passaven molts camions carregats d'homes amb fusells, quan en veia un avisava al pare i ell s'escapava per la porta del darrere. El meu pare no era polític, ni formava part de cap grup, només tenia finques, però el van avisar que estava en perill. Va decidir comprar un "passe" fals i va fugir cap a Barcelona.

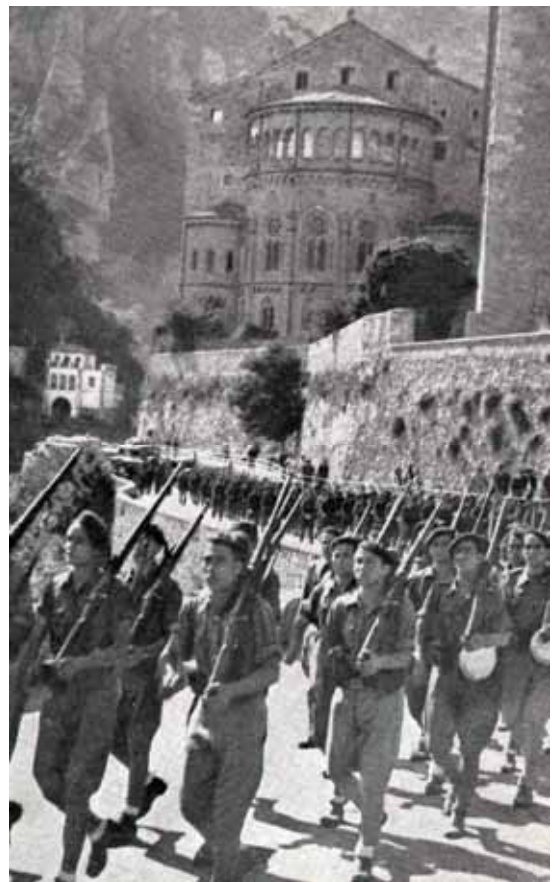

Per mitjà d'uns familiars es va amagar durant un temps en una fàbrica de rajoles amb l'única companyia d'una ràdio. Durant el dia no feia cap soroll i romania amagat al soterrani i només pujava per la nit quan no hi havia cap treballador a la fàbrica.

Passat un temps, el pare va tornar cap a casa, però el 20 de desembre de l'any 1937 el van empresonar a Tarragona, al Castell de Pilats. Dies més tard el van alliberar perquè necessitaven espai per tancar els anarquistes.

Vostè creu que actualment es pot parlar obertament de la guerra civil i del que es va viure?

No sé si tothom ho fa, però jo sí. **Va ser una part molt dura de la nostra història i en la que va patir molta gent** però jo crec que sí que **se n'ha de parlar**, recordar i explicar allò que vam viure.

Vaig aprendre a carregar i descarregar el fusell. A tirar. Quants anys tens? Quinze. Sembla que en tinguis més. Apa, a veure si aprens a tenir bona punteria. No volia tenir-ne. Apuntava més avall o més amunt, o més cap a la dreta o més cap a l'esquerra, de l'home de cartó que havíem d'encertar. No volia que m'ensenyessin a matar ningú. Els sotrac de la culata em van mig desllorigar l'espatlla.

Quanta, quanta guerra...
Mercè Rodoreda

Símbol del Terç de Requetès de la Mare de Déu de Montserrat

Com es va viure la guerra a nivell de necessitats?

Per sort **la meva família vivia de pagès i això ens permetia produir els nostres aliments**. Aquell any vam fer molt oli i el canviàvem per llet amb una altra casa, per donar-li al meu germà petit, doncs la meva mare no en tenia. Jo sortia cada nit de casa amb una ampolla d'oli i la portava fins a la casa que ens canviava l'ampolla d'oli per la de llet. Nosaltres ajudàvem força perquè teníem oliveres, moltes verdures i bestiar: gallines, conills, cabres, etc. Amb tota la collita havíem d'anar molt en compte perquè els rojos venien i ens prenien les coses.

També recordo que el pa era molt escàs i no en teníem, la mare comprava arròs, el picava i amb allò feia una espècie de croquetes. Com que la verdura era molt abundant, l'acompanyàvem amb aquelles croquetes fregides que ens feien l'efecte del pa.

*Refugi antiaeri
Plaça de la Font Gran a Benissanet*

La guerra va provocar moltes fractures en moltes famílies, a quin nivell?

La guerra va enfrontar a dos grups, els defensors de la república, units a l'esquerra i als anarquistes i els grups de la dreta que eren liderats pel general Franco. En aquest context **moltes famílies tenien membres que formaven part d'un grup o d'un altre i això va generar molts problemes i molt patiment entre la gent**. En molts casos es vivia com una lluita dins d'una mateixa família i això va provocar fractures en moltes famílies.

Què ens pot explicar dels maquis?

Només us puc explicar el que sentia perquè els maquis estaven més pel Pirineu, cap a la zona on jo vivia no n'hi van arribar, almenys nosaltres no ho sabíem. **Els maquis eren un grup de guerrillers que van formar la resistència antifranquista**, lluitaven i s'oposaven al règim.

Recordem

Les coses de casa

Fotografia cedida del Fons familiar de Cal Joanet de Cava

Fer la bugada

Les padrines ens expliquen que feien la bugada a mà. Quan havien de canviar els llençols del llit, els treien, els posaven en unes galledes amb aigua i n'hi tiraven una mica amb cendra. La cendra es feia bullir, un cop l'aigua era fosca, s'abocava pel damunt dels llençols i es deixaven en remull durant un parell de dies. Passat aquest temps ja es podien rentar i els llençols quedaven completament blancs.

En molts pobles hi havia safareigs públics on es concentraven les dones per rentar, recorden que carregaven els cubells amb la roba bruta, agafaven el sabó que havien fet a mà i els rentaven. Un cop la roba estava ben neta la portaven als estenedors de casa fins que era ben eixuta i llesta per planxar.

*“Bugada estesa
sol espera”*

*“Aigua i sol
fan sabó”*

La Rita Mirambell
-trenta set anys, casada,
metxera al torn de la nit,
amb el marit paleta
i tres nenes de deu,
set i cinc anys -.

La Rita, dic,
que de dies fa feina
al col·legi de monges
a canvi d'un descompte
en el preu dels rebuts,
i a casa seua cuina,
renta i endreça.(...)

Miquel Martí i Pol

*“Per filar es fa córrer
tant la llengua
com la mà”*

Planxar

Lluny de les planxes elèctriques, les nostres padrines ens expliquen com era la tasca de la planxa. Sovint disposaven d'un parell de planxes de ferro que escalfaven a la cuina econòmica o bé alguna altra en la que hi posaven directament carbó. Agafaven la roba, hi posaven un drap humit al damunt i passaven la planxa ben calenta fins que quedava ben llisa.

*“Dona que molt bada
acaba tard la fusada”*

Cosir i apedaçar la roba

Per tal d'optimitzar i reutilitzar els pocs recursos que disposaven, les padrines apedaçaven la roba i els llençols que es trencaven amb diversos trossos de tela, d'aquesta manera la roba de vestir i la de casa tenia una vida més llarga.

*“Val més anar apedaçat
que foradat”*

Cuinar

Era feina de la dona cuinar així com totes aquelles tasques que es desenvolupaven a la cuina de casa. Les padrines ens expliquen que en una època en què l'escassetat era la norma s'havia de mirar molt bé la despesa que es feia a la llar. A les cases de pagès, els productes que hom cuinava provenien de la collita de l'hort, dels arbres fruiters o dels propis animals. L'estiu i la primavera eren els dos períodes de l'any de més bonança, a l'hivern en canvi, els aliments eren més escassos i a la cuina hi feien presència els plats més senzills o amb menys productes, trinxat, sopes, productes de la matança i aliments confitats durant l'estiu. La compra era mínima i restringida als productes de primera necessitat.

*“Amb bons talls
es fa bona olla”*

*“El més net
es qui no embruta”*

Neteja de casa

Fa uns anys era freqüent veure a la dona agenollada amb una galleda d'aigua al costat, amb algun fregall o un tros de llençol que s'havia fet malbé, fregant el terra de casa. Sortosament, anys més tard van anar apareixent productes i objectes que van facilitar aquesta feina.

*“A més de pregar
s’ha de treballar”*

*“Aigua
que fa la vista clara”*

Anar a buscar aigua

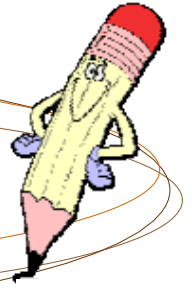
Com arribava l'aigua que hom utilitzava per cuinar, beure, rentar, etc a les cases? La dona s'encarregava d'agafar el collader amb un parell de galledes o un càntir gros i anar a buscar-la fins a la font més propera. Les padrines recorden que en funció d'on estigués ubicada la font, havien de fer les mil i una per tal que l'aigua no vessés pel camí.

“A casa no hi porten res”

Fotografia cedida del Fons familiar de Cal Joanet de Cava

Oci i Cultura

Endevinalles

És un mar ple de
bondat, sap somriure i
sap plorar, endevina
aquesta dona
que de nit se'ns dóna.

Ningú no és
més neta que jo,
i mai ningú
em faria un petó

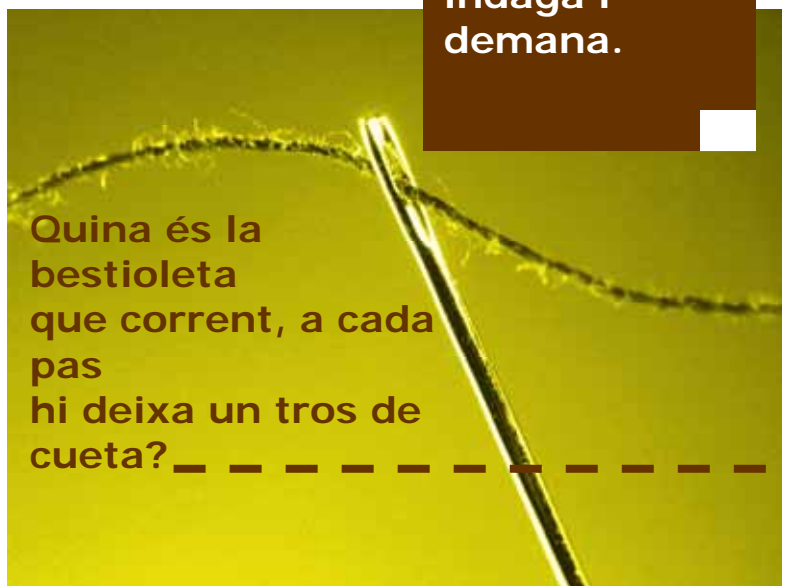
Què és allò que quan
més es mulla
més t'asseca?

Sense ser
moltó,
tinc llana,
boterut,
la gent
m'aplana.
Rumia,
indaga i
demana.

Qui és, qui serà
que quan cuina pels
altres
ella pot menjar?

Quina és la
bestioleta
que corrent, a cada
pas
hi deixa un tros de
cueta? _ _ _ _ _

Solucions: la mare, l'escombra, la tovallola, el matalàs, la cuinera i l'agulla amb fil.

**El sol el madura,
la mà el trenca,
el peu el tritura,
la boca se'l beu**

**Què és allò que
tothom pren
i ningú no
s'emporta?**

**Tinc peus sense ser
persona,
tampoc sóc cap animal,
de dia sempre reposo
i de nit faig el meu treball**

**Ave me llamo,
llana soy de condición,
quien no acierte el nombre
es un borricón.**

**Alegren el
camp
amb els seus
colors i
perfumen l'aire
amb les seves
olors.**

**Som de família valenta
i pel fred no ens
espantem,
encara que a l'estiu ens
vestim**

**Molt
semblant
a una
cassola
té ales
però no
vola**

Solucions: el raió, el sol, el llit, l'avel·lana, les flors, els arbres i l'olla.

Aquí encontré lo que buscaba

Alfonso Garcia

El día 14 de mayo bien presente lo tendré que de la Pobla me trajeron y en la residencia ingresé. Por eso estoy muy contento y me hace de buen estar y tenemos a Eva que no nos deja parar. También está Susanna que nos hace pasar el rato, hacemos adivinanzas, también memoria y otros días nos cuenta una historia.

Sólo tengo una queja que no puedo remediar que a la hora de la comida y la cena los chillidos que da Gloria no se pueden aguantar.

Hay un grupo de auxiliares que son dignas de admirar, siempre nos vigilan para que no nos pase "ná". La comida está muy bien, no todos están contentos y es que en este mundo hay siempre faltos de conocimiento.

Tenemos tres enfermeras que las tres son por igual, se ponen muy contentas cuando tienen que pinchar.

Médicos tenemos dos, visitan mañana y tarde, siempre te dan pastillas y dicen que Dios te ampare.

Siempre que hace buen tiempo nos salimos a pasear unos vamos al Segre y otros a la Ciudad. A mi me echaron una bronca pero no me supo mal, y es que dejé a mis compañeros y me fui a beber a un bar, yo les prometí que no lo haría más.

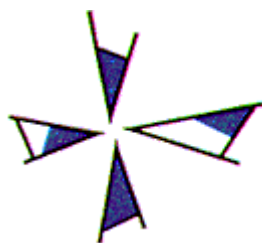
Si hablamos de la cocina no nos podemos quejar! Que nos sirven hasta café a la hora de "dinar".

Yo de noche duermo solo y no paro de pensar si tuviera compañía no dormiría tan mal. Aquí todo está en orden no nos podemos quejar, los sábados tenemos misa y tenemos que comulgar.

La limpieza está muy bien que tenemos que pensar que somos muy sucios y que nos gusta ensuciar.

Las chicas me marean y tienen razón, porque si fumo un cigarro me suele venir la tos. Una cosa me olvidaba que la tengo que poner, que en el bingo te da cuatro y en la línea sólo tres.

También tenemos terraza que nos sirve de jardín tenemos plantas, lechugas y hasta perejil!

fundació
sant hospital
la seu d'urgell